

NUORTEN OHJAUS- JA PALVELUVERKOSTOT SEKÄ NUORISOTAKUU ETELÄ-SUOMEN KUNNISSA 2014

- KOOSTE KUNNILLE TEHDYN KYSELYN VASTAUKSISTA

Sisältö

Taustaa	2
Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen kattavuus	2
Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen kokoonpano	3
Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen tehtävät	5
Yleistä palautetta ohjaus- ja palveluverkoston toiminnasta	9
Nuorisotakuun toteuttaminen kunnissa	10

Tiivistelmä

Lähes kaikissa Etelä-Suomen kunnissa toimii lakisääteinen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakuntien alueilla vain kahdessa kunnassa ei verkosto ollut vielä valmis vuoden 2014 alkupuolella. Tilanne oli parantunut huomattavasti edellisistä vuosista. Kunnat raportoivat yhteistyön ja tiedonvaihdon parantuneen eri hallinnonalojen välillä, vaikka haasteita-kin edelleen on. Avoimissa vastauksissa oli lueteltu paljon käytännön esimerkkejä, joita on otettu tähän koosteeseen mukaan.

Lähes 90 % ohjaus- ja palveluverkostoista käsitteli myös nuorisotakuuseen liittyviä asioita. Vuoden takaiseen kyselyyn verrattuna kunnat olivat löytäneet toimintatapoja nuorisotakuun edistämiseksi. Myös niitä on tässä koosteessa tuotu esille.

Taustaa

Vuoden 2011 alusta astui voimaan nuorisolain lisäys, 7 a §, jonka mukaan:

Paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, johon kuuluvat opetus-, sosiaali- ja terveys- ja nuorisotoimen sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Lisäksi verkostoon voi kuulua puolustushallinnon ja muiden viranomaisten edustajia. Verkosto toimii vuorovaikutuksessa nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Kunnat voivat koota myös yhteisen verkoston.

Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Aluehallintovirastojen nuorisotoimet keräsivät keväällä 2014 tietoja kuntien nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen toiminnasta sekä nuorisotakuun toteuttamisesta. Kyselyn käytännön toteutuksesta vastasi Lapin aluehallintoviraston nuorisotoimi. Edellisen kerran verkostoista kerättiin tietoja vuoden 2013 alussa. Tämän alueellisen koosteen on laatinut Liisa Sahi Etelä-Suomen aluehallintovirastosta.

Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen kattavuus

Kyselyyn vastanneista 53 Etelä-Suomen kunnasta Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston oli perustanut yhtä lukuun ottamatta kaikki. Kyselyn vastausprosentti on 83.

Erillisselvityksessä on saatu tietoon, että kahta Etelä-Suomen alueen kuntaa lukuun ottamatta kaikissa on perustettu verkosto. Puuttuvissa kahdessa kunnassa verkosto on perusteilla. Vuoden 2013 aikana on perustettu alueella 3 uutta verkostoa. Tässä raportissa esiteltävät tiedot perustuvat kyselyyn vastanneiden, verkoston jo perustaneiden 52 kunnan antamiin vastauksiin.

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden kuntien määrä maakunnittain

	Etelä-Karjala	Kanta-Häme	Kymenlaakso	Päijät-Häme	Uusimaa	ESAVI yht.
Vastanneita kuntia	7	9	7	9	21	53
Kuntia yhteensä	9	11	7	11	26	64

(ESAVI = Etelä-Suomen aluehallintoviraston alue)

Lähde: Nuorten ohjaus- ja palveluverkostoille keväällä 2014 tehty kysely

Etelä-Suomen alueella 88 prosentilla kunnista oli oma verkosto. Loput verkostoista oli yhteisiä toisen kunnan kanssa. Yli puolet verkostoista oli kunnanvaltuuston, -hallituksen tai jonkin lautakunnan asettamia. Edellisvuoteen verrattuna ”ei ole tehty virallista asettamispäätöstä” olevien

verkostojen osuus on puolittunut. Taulukossa 2 näkyy tarkemmin, mikä taho oli toiminut verkoston asettajana.

Taulukko 2. Kuntien nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen asettajatahot

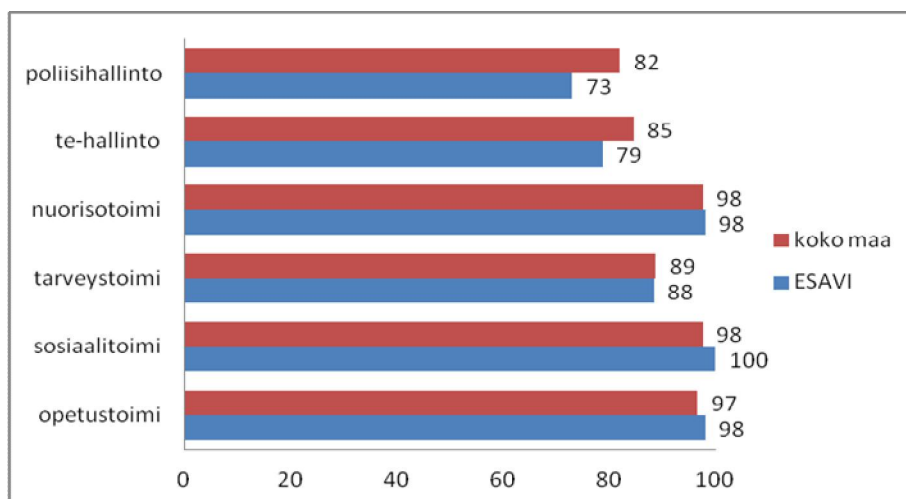
Asettaja	Verkostojen määrä	%
	n=52	
Kunnanvaltuusto	3	6
Kunnanhallitus	8	15
Lautakunta	18	35
Viranhaltija	12	23
Muu	4	8
Ei ole tehty virallista asettamispäätöstä	7	13

Lähde: Nuorten ohjaus- ja palveluverkostoille keväällä 2014 tehty kysely

Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen kokoonpano

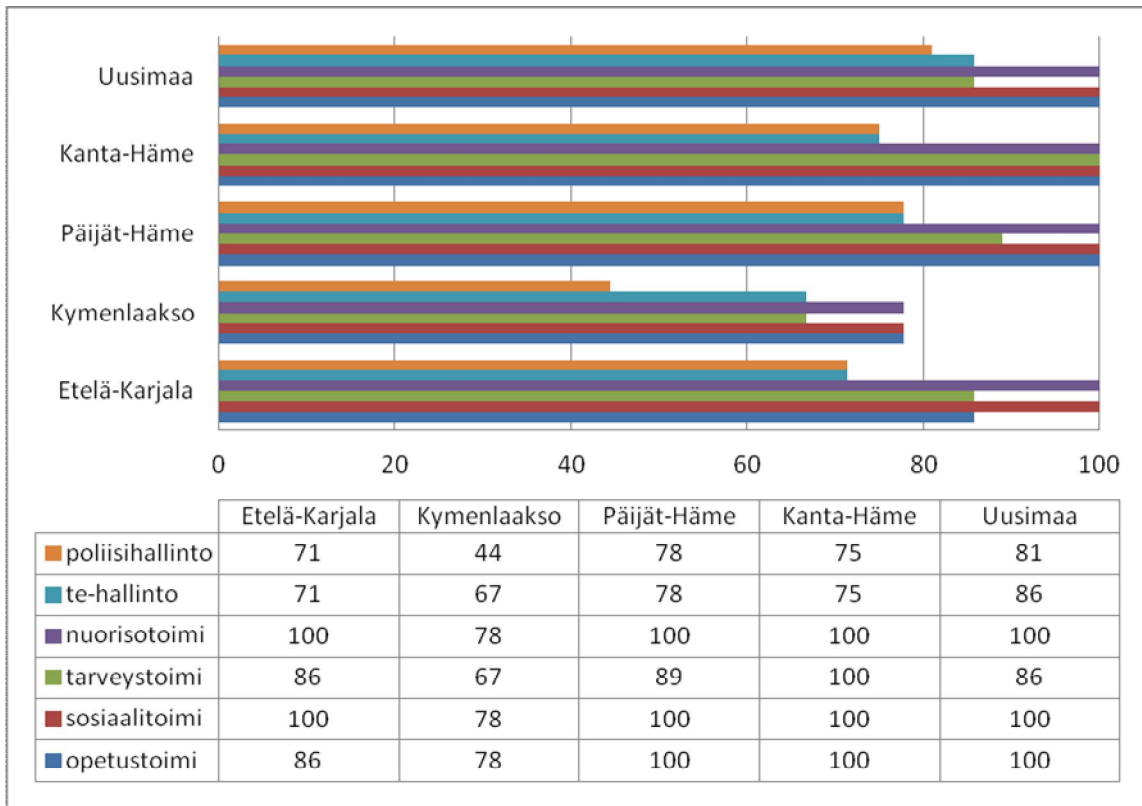
Nuorisolaissa on selkeästi määritelty, mitä toimialoja kuntien nuorten ohjaus- ja palveluverkoston tulee kuulua. Näistä opetus-, sosiaali- ja nuorisotoimi olivat edustettuina lähes kaikissa verkostoissa, mutta työhallinto, poliisihallinto ja terveystoimi puuttuivat vielä joistakin verkostoista. Kuvissa 1 ja 2 on esitetty vertailutietoja verkostojen toimijatahoista.

Kuva 1. Kuntien nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen toimialat, koko maa ja Etelä-Suomen alue, prosenttia alueen toimivista ja valmisteilla olevista verkostoista

Lähde: Nuorten ohjaus- ja palveluverkostoille keväällä 2014 tehty kysely.

Kuva 2. Kuntien nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen toimialat, maakunnittain, prosenttia alueen toimivista verkostoista

Edellisen vuoden kyselyyn verrattuna te-hallinnon osallistuminen verkostoon on lisääntynyt, mikä on tärkeää nuorisotakuun toteutumisen kannalta. Kuitenkin vielä joka viides Etelä-Suomen verkosto toimii ilman te-hallintoa. Verkostoilta saadun muun palautteen pohjalta voi todeta, että osin te-hallinto on itse jättäytynyt pois ja osassa verkostoja heitä ei ole kutsuttu mukaan. Joka tapauksessa yhteisten toimintamallien ja yhteistyön kehittymisen kannalta te-hallinnon osallistuminen verkostotyöskentelyyn on ensiarvoisen tärkeää.

Poliisihallinnon mukanaolo verkostoissa on jonkin verran vähentynyt, vaikka sekin kuuluu lakisääteisiin tahoihin. Nuorisolain mukaan verkostoissa voi lisäksi olla puolustushallinnon ja muiden viranomaisten edustajia. Puolustushallinnon edustaja oli vajaassa kolmanneksessa verkostoja. Laissa mainittujen toimialojen lisäksi selkeästi useimmin verkostoissa oli edustaja seurakunnasta (65 %).

Nuorisovaltuuston tai vastaavan nuorten vaikuttajaryhmän edustaja kuului vain viiteen ohjaus- ja palveluverkostoon. Joissain oli myös erikseen mainittu verkoston kokoonpanoon kuuluvan nuorisotakuusta vastaavan ryhmän edustaja.

Edustajia oli myös esimerkiksi liikuntatoimesta, järjestöistä, työpajoilta ja etsivästä nuorisotyöstä. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen tarjoajia oli myös muutamassa verkostossa mukana.

Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen puheenjohtajien ja sihteerien virkanimikkeiden skaala oli hyvin laaja. Puheenjohtajista hieman yli puolet toimi kuntien erilaisissa johtotehtävissä. Tyypillisin puheenjohtajan titteli oli sivistysjohtaja / sivistystoimenjohtaja. Muista nimikkeistä nuorisosihteerin / vapaa-aikasihteerin on myös yleinen. Muutamassa verkostossa puheenjohtajana toimi luottamushenkilö. Sihteerinä toimi useimmiten nuoriso- tai vapaa-aikatoimen viranhaltija.

Avoimissa vastauksissa kommentoitiin sitä, mille organisaation tasolle verkosto asemoituu:

Vaikeinta saada koko verkostoa kasaan, uutena työntekijänä tehtäväksi anto on vienyt aikaa ja on vieläkin vähän epäselvä. Koska verkostossa ei ole päättäjiä eikä johtavia virkamiehiä, asioiden edistäminen haastavaa.

Tietojen kerääminen ja välittäminen on ollut vaikeaa. Työntekijätason verkostosta puuttuu päätöksenteko-valtuuksia.

Verkoston rakentuminen eri tasoille (päättävät viranhaltijat + asiantuntija + operatiivinen taso) edesauttaa hyvin paljon kokonaisuusien hahmottamista ja päätösten tekemistä.

Tärkeää olisikin ratkaista se, millä tasolla ohjaus- ja palveluverkosto toimii, strategisella vai operatiivisella vai sekä – että? Tämä on asia, jonka kunta voi ratkaista parhaaksi katsomallaan tavalla, mutta ratkaisun tulisi näkyä odotuksissa verkostoa kohtaan. Tiedon kulku päätöksiä tekevälle tasolle on varmistettava.

Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen tehtävät

Nuorisolain mukaan nuorten ohjaus- ja palveluverkostolla on neljä tehtävää, joiden tavoitteena on parantaa nuorille suunnattujen palveluiden keskinäistä toimivuutta ja vaikuttavuutta:

- 1) koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi
- 2) edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista ja vaikuttavuutta tavoitteena palvelujen riittävyys, laadukkuus ja saavutettavuus
- 3) suunnitella ja tehostaa yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja tarvittaessa palvelusta toiseen siirtymiseksi
- 4) edistää nuorten palveluiden järjestämiseen liittyvien tietojen vaihdon sujuvuutta suunnitteleamalla yhteisiä menettelytapoja viranomaisten kesken.

Vuoden takaiseen kyselyyn verrattuna luettelon kolmas tehtävä eli yhteisten menettelytapojen suunnittelu ja tehostaminen palveluihin ohjautumisessa on lisääntynyt yli 10 prosenttiyksikköä. Näyttäisikin siltä, että nuorten ohjaus- ja palveluverkostoja on käytetty hyväksi nuorisotakuun toteutumista ajatellen. Taulukossa 5 näkyvät verkostojen toteuttamat tehtävät.

Taulukko 5. Kuntien nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen toteuttamat tehtävät

Tehtävä	Verkostojen määrä	%
	n=52	
1) koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi	44	85
2) edistää nuorille suunnattujen palveluiden yhteensovittamista ja vaikuttavuutta tavoitteena palvelujen riittävyys, laadukkuus ja saavutettavuus	41	79
3) suunnitella ja tehostaa yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja tarvittaessa palvelusta toiseen siirtymiseksi	46	88
4) edistää nuorten palveluiden järjestämiseen liittyvän tietojen vaihdon sujuvuutta suunnittelemalla yhteisiä menettelytapoja viranomaisten kesken	44	85

Lähde: Nuorten ohjaus- ja palveluverkostoille keväällä 2014 tehty kysely

Avoimilla kysymyksillä haettiin tietoa siitä, mitä paikallisia palveluja on sovitettu yhteen. Esi-merkkejä kerrottiin reilusti enemmän kuin vastaajia oli, joten yhteensovittamista on todellakin tehty. Tähän on koottu osa vastauksista:

Nuorten ja päättäjien tapaamiset säännöllisesti kerran vuodessa

Aikuissosiaalityö ja etsivätyö ovat poistaneet päällekkäisyyksiä ohjauksesta.

Työkkäri, TYP, kunta, etsivä, sosiaalityö

Sivistystoimenpalvelut ja sosiaali- ja terveystoimen palvelut

Monialaisen yhteistyön tiimirakenne

Työttömien nuorten ohjaukseen liittyen on sovittu työnjako TE-toimiston kanssa.

Nivelvaiheen toimintamallit rakennettu: neuvolasta kouluun, perusasteelta toiselle asteelle

Aikalisa ja Kunnossa Kassulle –malli

Liikuntatoimessa on käynnistynyt N y t- nuorisotakuu liikuntalukujärjestys ja siihen liittyvä kuntotarkastus. Maksuttomia liikuntamahdollisuuksia tarjotaan työttömille sekä etsivän nuorisotyön ja avoimen ammattiopiston nuorille.

Huolta herättäviin poissaoloihin liittyvä toimintamalli erikseen alakouluille ja yläkouluille

Seurakunnan ja nuorisotyön toimintoja

Lasten ja lapsiperheiden palvelut

Kaupungille on laadittu sähköinen lasten ja nuorten sivusto, jossa on esillä kaikki kunnan (kunnalliset, yksityiset, järjestöt, yhdistykset) ko. kohderyhmälle tuottamat palvelut.

Palveluiden vaikuttavuutta verkostot seurasivat mm. seuraavilla tavoilla:

Nuorten elinolotutkimus, kouluterveyskysely, hyvinvointikertomus

Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston kokouksissa on seurattu mm

- *toisen asteen aloituspaikkojen määrää ja niiden lisäämistarvetta,*
- *toisen asteen keskeyttäneiden tiedonsiirtoja etsivälle nuorisotyölle,*
- *poliisien moniammatillista työtä,*
- * nuorten työllisyystilannetta,*
- *maahanmuuttajataustaisten nuorten koulutuspolkuja,*
- *asiakkuuksiin pääsemisen kestoa*
- *työttömien nuorten terveystarkastuksia*

*Luotu seurantajärjestelmä (mittarit)sekä kuulemisjärjestelmä eri tason toimijoille (tiimira-
kenne)*

Asiakkaiden haastattelut

Käytössä on OKM:n ja STM:n valtakunnalliset nuorten hyvinvointia kuvaavat indikaattorit sekä sähköisen hyvinvointikertomuksen valtakunnalliset ja paikalliset indikaattorit, koulujen hyvinvointiprofiilit tehdään kerran vuodessa

Etsivän nuorisotyön laaja vuosiselvitys sekä kunnan työllistämisyksikön raportit

Avoimissa vastauksissa nousee niin ikään esille nuorisotakuun toteuttaminen. Myös erilaiset hyvinvointisuunnitelmat sekä lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelmatyö on tuotu esille. Kunnat kertoivat kokemuksistaan lakisääteisten tehtävien toteuttamisessa. Kokemukset olivat hyvin vaihtelevia. Roolin löytäminen ja täsmentäminen oli useassa verkostossa vielä kesken. Oli myös toki niitä, jotka kertoivat onnistumista.

Kunnassamme verkosto kokoontuu lähinnä keskustelemaan nuorten tilanteesta ja vaihtamaan eri työalojen kuulumisia. Juuri mitään kehittämistyötä ei tehdä, mikä johtuu pääosin kunnan pienestä koosta ja siitä, ettei nuoriin ole budjetoitu juurikaan rahaa.

Verkosto on koko ajan yrittänyt tehostaa toimintaansa, mutta selkeää toteutusta ei asioille ole tapahtunut. Verkosto on aika iso, eikä kaikilla jäsenillä ole selkeää ymmärrystä siitä mikä on ryhmän tarkoitus. Lain mukaiset tehtävät tuntuvat jäävän taka-alalle.

Itse verkoston toiminnan toteuttamisessa ei ole ollut ongelmia. Kokemuksena on pikemminkin se, että yhteisellä tahtotilalla saavutetaan huomattavasti parempia ja tehokkaampia tuloksia kuin silloin, kun jokainen taho toimii omillaan.

Nuorten kanssa ohjaustyötä tekevät ovat vierailleet toistensa luona ja uusia ideoita on syntymässä.

Joissakin kunnissa on jo vuosia toiminut vastaavia ryhmiä, eikä lakimuutoksen koettu tuoneen toimintaan juurikaan muutosta. Osa vastaajista katsoi yhteistyön eri hallintokuntien välillä ja myös suhteessa kunnan ulkopuolisiin lisääntyneen ja tulleen entistä sujuvammaksi.

Pienellä paikkakunnalla yhteensovittamisen kulttuuri on ollut voimassa jo paljon ennen ryhmän perustamista.

Yhteistyö on kaikilla tasoilla mielestäni lisääntynyt.

Osassa vastauksia nostettiin esille myönteisessä mielessä verkoston koordinaattorin rooli yhteistyön ja toimintatapojen edistämisessä. Koordinaattorin työpanoksen resursointiin kiinnitettiin huomiota.

Monialainen työn koordinoinnissa ja tietojen keräämiseen tarvittaisiin henkilöresursseja. Yksi kokopäiväinen toimi olisi tarpeen.

Nuorisolaki on auttanut kirjaamaan ryhmän tehtävät ymmärrettävään muotoon. Tehtäväkenttä on erittäin laaja. Asioiden valmistelu ryhmälle vie aikaa.

Koko palvelutarjonnan hahmottaminen ja kunkin sektorin tarjoamien palveluiden yhteensovittaminen vaativat resursseja. Lisäksi eri toimijoiden sisäisten muutosprosessien todettiin haastavan verkoston työskentelyä.

Verkoston tehtävien toteuttaminen ajoittain ollut haastavaa, sillä tällä hetkellä seutukunnalla tapahtuu paljon palveluiden (niin nuorten kuin muunkin väestön) yhteensulautumista ja eri toimijoiden roolit eri palveluiden järjestämisessä ovat jokseenkin epäselviä.

Kunnista 66 % kertoi vievänsä verkoston kokoamaa tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista osaksi päätöksentekoa. Tässä onkin selvästi kehittämisen mahdollisuuksia jatkossa.

Vain neljäosalla vastaajista oli yhteinen menettelytapa tietojen vaihdossa viranomaisten kesken. Tätäkin kommentoitiin toteamalla, ettei se silti toimi salassapitoon vedoten. Jotkut kunnat olivat laatineet yhteisiä tiedonsiirtolomakkeita, osin tiedonsiirto perustui sähköposteihin ja / tai toimijoiden tuttuuteen.

Kaksi kolmesta kunnasta oli kehittänyt uusia menettelytapoja nuorten ohjaamiseksi palveluihin tai palveluista toiseen. Esimerkkejä näistä:

Työllistämisyksikön perustaminen kuntaan
Verkko- ja neuvontapalvelutoiminnan käynnistäminen
Erilaisia päihteiden käytön ehkäisytoimintaa ja –palveluita
Saattaen vaihdettava –malleja opetuksen nivelvaiheissa
Matalan kynnyksen palvelut
Yhteispalvelupisteet; Yhden luukun –periaate
Prosessikuvausten tekeminen
Yhteisiä lomakkeita eri toimialoille
Lasten ja nuorten palvelujen kokonaisuus
Yhteinen tapahtuma kaikille nuorten parissa työskenteleville yhteistyön syventämiseksi
Koulunuorisotyön kehittäminen
Työttömien terveystarkastukset

Yleistä palautetta ohjaus- ja palveluverkoston toiminnasta

Vastaajista 87 % prosenttia oli sitä mieltä, että niin paikallinen yhteistyö nuorten asioiden hoitamisessa kuin myös muiden toimialojen työn tuntemus oli parantunut sen jälkeen, kun monialaisesta yhteistyöstä tuli säädös nuorisolakiin. Loppuosa kunnista kommentoi yhteistyön ja yhteistyörakenteiden toimivuudesta jo ennen lakimuutosta.

Vastaajista 55 % arveli, että nuorisopolitiikan eli nuorten kasvu- ja elinoloja koskevien asioiden asema kunnallisessa päätöksenteossa oli parantunut nuorisolain 7A §:n myötä.

Malli on ollut toimiva ja tuloksellinen jo ennen lain säätämistä.

Yhteistyö on parantunut päällikkötasolla. NOP-verkoston (nuorten ohjaus- ja palveluverkosto) toiminnan vaikutukset näkyvät nuorten elämässä ymmärrettävästi vasta viiveellä.

Toimijat keskustelevat säännöllisesti ja jäsennellysti. Uusia yhteistyökumppaneita tullut kaikille tahoille, yhteistyö on syventynyt.

On saatu kokonaisvaltaisempi kuva kohderyhmän asioista/tilanteesta.

Kunnat ovat ratkaisseet ohjaus- ja palveluverkoston toimintamallin hyvin monella eri tavalla. Jo verkoston rakenteissa on eroja: valtaosalla näyttäisi olevan yksi ryhmä, joka vastaa nuorisolain mukaisten tehtävien hoitamisesta. Ryhmien koot vaihtelevat ”henkilömäärältään pienestä” isoihin verkostoihin. Verkostojen kokoontumiskertojen määrä vaihtelee aika tasaisesti kerran vuodessa kokoontuvista enemmän kuin viisi kertaa kokoontuviin.

Iso verkosto on voinut luoda pysyviä alaryhmiä tai tiettyä tarkoitusta varten kokoontuvia tilapäisiä toiminta- tai suunnitteluryhmiä. Toimintamallit eivät näytä yksinomaan näytä riippuvan kunnan koosta.

Nuorisotakuun toteuttaminen kunnissa

Nuorisotakuuseen liittyviä asioita käsitteli 87 prosenttia verkostoista. Vuotta aikaisemmin osuus oli vain 60 %. Lopuissa kunnissa oli pääsääntöisesti erillinen nuorisotakuuryhmä tai nuorisotakuun ohjaus- / johtoryhmä. Monet mainitsivat käsittelevänsä nuorisotakuuseen liittyviä asioita, vaikka kunnassa olisi ollut erillinenkin toimielin sitä varten.

Joukkoon mahtui muutama sellainenkin, joka totesi, ettei kunta ole juurikaan panostanut nuorisotakuuseen. Valtaosassa asia oli toisin, kuten luvutkin kertovat. Lisäksi usea alueen kunnista oli hakenut mukaan valtiovarainministeriön kuntakokeiluun nuorisotakuuseen liittyen. Isompien kaupunkien ohella myös lähialueiden pienemmät kunnat ovat hakeutuneet yhteistyökunniksi kokeiluun.

Vuoden 2013 kyselyssä kunnat olivat vielä varsin epätietoisia omasta roolistaan ja tehtävistä. Nyt vaikuttaa siltä, että toimintatapoja on löydetty ja ”hommiin” on ryhdytty. Kuntatalouden heikko tilanne ja ylipäättään huono työllisyystilanne vaikeuttavat luonnollisesti nuorisotakuun toteuttamista, kuten monessa vastauksessakin todettiin.

Näin nuorisotakuun toteutumista kommentoitiin, muutama esimerkki vain:

Nuorisotakuun toteutumista vaikeuttaa se, että omassa kunnassa ei ole TE-toimiston palveluita saatavilla, vaan ne ovat lähes 50 km päässä.

Voimat ei riitä tässä kohtaa olemaan yhteydessä työnantajiin ja työntekijäjärjestöihin. Ne kulkevat muiden kautta.

Yrittäjiä ei mainita suunnitelmassa varsinaisesti, mutta paikalliset yrittäjät on saatu hyvin mukaan toteuttamaan nuorisotakuuta seinättömän pajan kautta. Eli he työllistävät nuoria yrityksiin seinättömän pajan avulla.

Nuorisotakuu on nostanut nuorten asiat keskusteluun ja saadaan lisää työpajapalveluja syksyllä 2014. Paikallisten nuorisotakuuseelvitysten mukaan työpajapalvelujen puute on noussut esille.

Nuorisotakuuta ei toteuteta sitä varten perustetuissa ryhmissä vaan se vaatii laajaa verkottumista ja hyviä yhteistyökumppaneita. Nuorista pitää aidosti välittää ja tukea heitä haastavissa elämäntilanteissa. Tarvitaan kentälle nuoria aidosti kohtaavia henkilöitä - rinnalla kuljijoita.

Lisätietoja: Etelä-Suomen aluehallintovirasto / opetus- ja kulttuuritoimi / liisa.sahi@avi.fi
www.avi.fi / Etelä-Suomi